

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

WIZARA YA UJENZI NA UCHUKUZI

MAMLAKA YA UDHIBITI USAFIRI ARDHINI

Tutumie Tiketi Mtandao kwa Manufaa Yetu Sote

Na: Mambwana Jumbe

“Naishukuru Serikali kwa kutuletea tiketi hizi za mtandao kwa sababu nilikuwa napata bugudha sana pindi nilipotaka kusafiri. Ilikuwa nikienda kwenye kituo cha mabasi nagombaniwa kama bidhaa na wakati mwingine kiti kimoja tunakatiwa tiketi zaidi ya mtu mmoja. Basi ilikuwa ni vurugu sana ila kwa mfumo huu mpya wa Tiketi Mtandao kwa kweli mambo yamekuwa rahisi sana. Mimi kwa kutumia simu yangu ya mkononi tu nakata na kulipia tiketi kwa basi ninalolitaka na nachagua kiti ninachokitaka bila shaka yoyote, Halikadhalika, Tiketi Mtandao zinatundolea uwezekano wa kupandishiwa nauli kiholela” Amina Bakari, mkazi wa Dar es Salaam.

Tiketi Mtandao ni tiketi zinazotolewa kwa njia ya kielektroni ambapo pindi abiria anapokata tiketi hiyo anapata ujumbe mfupi wa maandishi kwa njia ya simu ya mkononi au anapewa risiti kutoka kwenye mashine maalum ikionyesha majina yake na taarifa zake na safari husika. Tiketi hizi ni tofauti na zile tiketi ziizokuwa zikitumika awali ambazo zilikuwa zinaandikwa kwa mkono na kusababisha changamoto kubwa kwa abiria.

Maandalizi ya Mfumo wa Tiketi Mtandao ni mchakato ambao umewahusisha wadau mbalimbali. Kwa mfano mara tu baada matumizi ya mfumo kuanza wadau waliibua changamoto mbali mbali zilizopelekea serikali kuunda Kamati Maalumu kwa ajili ya kushughulia changamoto hizo. Kamati hiyo ilikuwa na wajumbe 11 ambapo wajumbe

watano (05) wa upande wa Serikali walitoka LATRA, Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA), Kituo cha Taifa Kuhifadhi Kumbukumbu Kimtandao (NIDC) na Wizara ya Uchukuzi na wengine sita (06) walitoka sekta binafsi hususan Chama cha Wamiliki wa Mabasi

CPA Tadei Mwita akizungumzia tiketi mtandao kwenye mkutano na waandishi wa habari uliofanyika Makao Makuu ya LATRA, Dar es Salaam.

(TABOA). Kamati hiyo ilitoa mwelekeo mpya wa mfumo kwa kuondoa changamoto zilizojitokeza hapo awali.

Akizungumzia historia ya Mfumo huo, Meneja wa Mradi wa Tiketi Mtandao LATRA CPA Tadei Mwita anasema kuwa kipindi cha nyuma abiria walikuwa wakigombaniwa kama bidhaa kwenye vituo vya mabasi na wakati mwingine walikuwa wakipelekwa kwenye mabasi ambayo hawakuwa wameyachagua kusafiri nayo hali ambayo lilikuwa linaleta usumbufu mkubwa kwa abiria na wamiliki wa mabasi. Wamiliki walikuwa akiathirika kwa sababu kushindwa kupata pesa kamili ya mauzo ya tiketi kwenye mabasi yao. Kiasi kikubwa cha fedha wa wamiliki kilipote-

lea mikononi mwa walanguzi na madalalali wa tiketi.

Vilevile Bw. Mwitwa anaongeza kuwa, changamoto hizo ndizo ziliifanya Mamlaka na wadau wake kupata wazo la kutengeneza utaratibu mahususi ambao utasaidia kuondoa hizo changamoto kwa kumwezesha abiria aweze kujikatia tiketi popote alipo na wakati wowote anaoutaka kupitia simu yake ya mkononi ambayo ni simu janja (smart phone).

Aidha, Bw. Mwitwa anafafanua zaidi kuwa, baada ya Mamlaka kuanzishwa mwaka 2019, ilipofika mwaka 2020, zilitungwa ka-

nuni mbalimbali ikiwemo Kanuni za Leseni za Usafirishaji za Magari ya Abiria ambapo kanuni ya 4(2)(c) inasema kuwa Mamlaka isitoe leseni kwa msafirishaji ambaye ha-jaunganishwa kwenye mfumo wa tiketi za kielektroniki ulioidhinishwa na Mamlaka

Kanuni hizo zinaenda mbali zaidi ambapo kanuni ya (22)(j) inawataka wasafirishaji wote kuhakikisha kwamba wanatumia mfumo wa kielekroni kutoa tiketi zao na ile kanuni ya 24 inamtaka msafirishaji kutoa tiketi za kielektroni kwa abiria wote anaowasafirisha. Kwahiyo mfumo huu umetengenzwa na unatumika kwa mujibu wa kanuni kwa hiyo. Msafirishaji anayekiuka basi afahamu kuwa anakiuka kanuni zilizowekwa na Mamlaka ambayo ni makosa.

Akielezea namna mbalimbali za kukata Tiketi Mtandao, Bw. Tadei anasema kwamba abiria anatakiwa kuingia kwenye mtan-

dao na kupakua mfumo tumizi (application) wa tiketi mtandao na kuihifadhi kwenye simu janja yake na akitaka kuitumia, atafungua, atachagua lugha anayoitaka kama ni Kiswahili au Kiingereza kisha atachagua anakotaka kwenda na kwenye mfumo kuna kalenda ambayo ataitumia kuchagua tarehe anayotaka kusafiri.

Pia abiria atachagua daraja la basi kama vile daraja la juu, kati au la kawaida na kisha atachagua kiti anachotaka kukaa na atajaza taarifa zake. Kisha mfumo utamuelekeza na atapata namba ya malipo anayoweza kulipia kupitia mitandao ya simu na kisha atapata tiketi yake kupitia ujumbe mfupi wa maandishi.

Aidha, njia nyingine ya kutumia mfumo, kwa wale ambao hawana simu janja au endapo abiria atapata changamoto za kutumia mfumo ni kwenda kwenye kituo cha mabasi na kukata tiketi ya mtandao kwa wakala wa basi husika ambaye atampatia abiria tiketi kupitia mashine maalum.

Vilevile Bw. Mwitwa anaeleza kuwa wapo baadhi ya wasafirishaji ambao wameenda mbali zaidi kwa kufanikisha ukataji wa tiketi kwa njia ya mitandao ya kijamii kama WhatsApp, ambapo abiria unatuma ujumbe mfupi kwa njia ya WhatsApp na kisha unasema unataka kusafiri kwenye njia gani, kisha utatajiwa nauli na kupatiwa namba ya kumbukumbu kwa ajili ya malipo na tiketi yako utaiona papohapo. Kwahiyo kwa sasa mfumo umekuwa ni rahisi sana kutumia.

Akizungumzia utekelezaji wa mfumo wa tiketi mtandao hadi 17.08.2022, Mkurugenzi Mkuu wa LATRA CPA Habibu Suluo amesema hadi sasa jumla ya mabasi 2,033 yanayomilikiwa na kampuni 308 za usafirishaji abiria yameshaunganishwa kwenye mfumo wa Tiketi Mtandao kupitia watoa huduma (vendors). "Hadi kufikia Agosti 17, 2022, Jumla ya mabasi 7,649 yamesajiliwa kwenye Mfumo wa Ufuatiliaji Mwenendo wa Magari-VTS ambapo mabasi 3,916 yameonekana yapo barabarani (active). Mafanikio haya ni sawa na asilimia 52 ukilinganisha na asilimia

37 ilivyokuwa Julai 31, 2022.”

Anaongeza kuwa, LATRA imetekeleza maboresho ya mfumo wa Tiketi Mtandao kwa kushirikiana na wa Wizara ya Ujenzi na Uchukuzi (Sekta ya Uchukuzi), Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA), Chama cha Wamiliki wa Mabasi (TABOA), Kituo cha Taifa cha Kuhifadhi Kumbukumbu Kimtandao (NIDC), Watoa Huduma za Tiketi za Kielektroniki na wadau wengine wa Serikalini na sekta binafsi. Aidha, Mamlaka kwa kushirikiana na wadau hao, walifanya kazi ya kuainisha changamoto zilizoitokeza katika mfumo

faini na/au kusitisha huduma ya mabasi yote ambayo yatashindwa kutimiza takwa hili la kisheria ifikapo tarehe 1 Septemba, 2022,” anaeleza CPA Suluo.

Aidha, anaeleza kuwa matumizi ya tiketi za kieletroni yamelenga kuwanufaisha wasafirishaji, abiria na Serikali. “Kupitia mfumo huu wasafirishaji wanaweza kudhibiti mauzo ya tiketi kwa kuwa mfumo unawawezesha kuona mauzo yote yanayofanyika kupitia simu za mkononi. Nimatarajio yetu kuwa matumizi ya mfumo yatawawezesha wasafir-

Mkurugenzi Mkuu wa LATRA CPA Habibu Suluo akifafanua tathmini ya mwenendo wa mabasi kujiunga na mfumo wa tiketi mtandao katika mkutano na waandishi wa habari uliofanyika Makao Makuu ya LATRA, Dar es Salaam

na baada ya kujiridhisha, wadau wote walikubaliana kutoa muda wa mfumo wa Tiketi Mtandao kufanya kazi kwa majaribio kabla ya kuanza rasmi.

“Tunawapongeza wasafirishaji na wadau wote walioshiriki kutimiza takwa la kisheria la mabasi husika kutumia mfumo wa Tiketi Mtandao. Nitumie nafasi hii pia kuwakumbusha wadau kuwa tunaenda kuuchukua hatua stahiki, ikiwa ni pamoja na kutoa adhabu ya

ishaji kuimarisha huduma zao kwa kuongeza uwekezaji kwenye sekta”.

Aidha, CPA Suluo pia anawasihi wamiliki wa mabasi kuingiza mabasi yao kwenye mfumo ili kuwarahisishia wananchi pindi wanapotaka kusafiri kwa kukata tiketi hizo kwa mtandao na anasema kuwa kwa mmiliki atakayekaidi atakuwa anatenda kosa.

Aidha, anafafanua zaidi kuwa, wamiliki hao wa mabasi wakiyaingiza magari yao

kwenye mfumo, itasaidia kufahamu usalama wa magari barabarani ikiwa ni pamoja na kuona kama yanakwenda kinyume na mwendo unaotakiwa pindi yanapokuwa katika safari zao kila siku jambo ambalo litaongeza usalama wa safari zao pamoja na abiria kwa jumla.

Vilevile CPA Suluo anasisitiza kuhusu taarifa za msingi zinazotakiwa kuwekwa kwenye tiketi na anasema “Mamlaka inawakumbusha wamiliki wa mabasi kuhakikisha kuwa tiketi inataarifa zote muhimu, ikiwemo: Jina

tiketi mtandao kilichofanyika hivi karibuni katika ofisi za Makao Makuu ya LATRA Dar es Slaam, Naibu Kamishina wa Kodi TRA Bw. Swalehe Byarugaba alisema kuwa awali kulikuwa na hoja zilizowasilishwa na wasafirishaji kupitia TABOA ikiwa ni pamoja na ombi la kutozwa kodi kwa kiwango mfuto (flat rate) ambapo Serikali imesikia na ime-ridhia na kwa sasa wasafirishaji wa mabasi watatozwa kwa kiwango mfuto kulingana na uwezo wa gari kubeba abiria.

Naye Bw. Adallah Kiongozi Menyeki-

Mkurugenzi Mkuu wa LATRA CPA HABibu Suluo (katikati) akikagua tiketi ya kielekroni wakati wa ukaguzi wa kushtukiza katika Kituo cha Mabasi Magufuli

la abiria, namba ya basi, tarehe na muda wa safari, kituo cha kuanzia na kumaliza safari, nauli iliyolipwa, anwani na namba za simu za msafirishaji na namba ya tiketi husika.”

Aidha, anaongeza kuwa taarifa sahihi za abiria katika mfumo wa Tiketi Mtandao ni muhimu kwa kuwa zinaweka kumbukumbu sahihi za safari husika na iwapo kukitokea tathizo itakuwa rahisi kuthibitisha taarifa za safari hiyo, “Taarifa za Tiketi Mtandao zinaweza kumsaidia abiria kwa namna tofauti, kwa mfano ikitokea ajali na abiria kupata madhara, itakuwa rahisi abira huyu kupata stahiki zake ikiwa ni pamoja na fidia ya bima.”

Katika kikao cha tathmini ya mfumo wa

ti TABOA anaeleza kuwa mfumo wa Tiketi Mtandao ni bora na mzuri ambao utawasaidia wamiliki wa mabasi, watumishi, Mamlaka za Serikali pamoja na abiria na ametoa wito kwa wasafirishaji na wamiliki kuunga mkono Serikali kwenye jambo hilo muhimu kwa maendeleo ya nchi. Wamiliki watanufaika sana kwa kuwa kupitia mfumo huu, fedha zitakazokusanywa zinaenda moja kwa moja kwenye akaunti zao.

Akizungumzia faida za mfumo huo, Mkurugenzi wa Udhhibiti Usafiri wa Barabara Bw. Johansen Kahatano anasema mfumo huo una faida lukuki kwa abiria, mmiliki wa basi husika na Serikali kwa jumla. Kwa upande

wa abiria, watanufaika na matumizi ya mfumo kwa kuwezesha kukata tiketi kutokea mahali popote na kuepukana na adha za wapiga debe ukizingatia kuwa kupitia mfumo huu abiria anaweza pia kukata tiketi yake kwa wakala wa benki au wa simu za mitandao yote hapa nchini. Pia mfumo utawaepusha abiria na adha ya upandishaji nauli kiholela kwa kuwa nauli zote zimewekwa ndani ya mfumo.

Kwa upande wa Serikali, itanufaika kwa taarifa zinazozalishwa na mfumo kwa kupa-

Mkurugenzi Udhhibiti Usafiri wa Barabara - LATRA Bw. Johansen Kahatano akisisitiza matumizi ya mfumo wa Tiketi Mtandao

ta taarifa mbali mbali zitakazosaidia kufanya maamuzi muhimu yakiwemo ya kuboresha huduma, miundombinu na kukokotoa kodi ya mapato.

Kwa upande wa mmiliki, kwa kutumia mfumo huu, mmiliki atakuwa anaona na kupata malipo yake moja kwa moja na hivyo kunufaika kimapato jambo ambalo kwa mfumo wa zamani mmiliki hakuwa anapata taarifa hizi muhimu za mapato yake.

Vilevile Bw. Kahatano anawasihi wananchi ambao ndio abiria wa mabasi hayo kuwa na utaratibu wa kuomba tiketi mtandao pale wanapotaka kusafiri ili kuepuka usumbufu na msongamano kwenye ofisi za ukatishaji tiketi. Pia anasisitiza kuwa, abiria akishapata namba ya malipo anatakiwa kulipia ndani ya dakika 15 baada ya hapo kama abiria halalipia kiti kitakuwa wazi kwa mtu mwingine mwenye uhitaji wa kusafiri kutumia basi husika.

Halikadhalika Bw. Kahatano anaongeza kuwa, abiria anapotumia mabasi yanayo-

tumia mfumo wa Tiketi Mtandao ataepuka usumbufu pale ambapo mabasi yasiyotoa tiketi hizo zitakapozuliwa kutoa huduma, "Jambo hili ni la kwetu sote na tunawasihi abiria kuwa mstari wa mbele kwenye kudai tiketi za kielektroni kwenye mabasi. Abiria ukipewa tiketi ya makaratasi kataa na dai ile ya kielektroni, kumbuka tiketi yako ndio mkataba wako na mwenye gari ulilopanda."

Hakika mfumo wa tiketi mtandao ni mwarobaini kwa kadhia walizokuwa wakipata abiria hapo awali na pia ni jambo la furaha kwa mmiliki kwa kuwa inawaepusha na hasara ambazo walikuwa wakizipata kabla ya mfumo huu na pia unaleta tija kwa Serikali hasa kwenye kupata takwimu na kupanga mipango ya usafiri hivyo basi muhimu kwa wananchi wote kutumia mfumo huu kwa maendeleo ya Taifa kwa jumla. Ikumbukwe kuwa, mara baada ya kukata Tiketi Mtandao, abiria ataipata tiketi hiyo kwa njia ya ujumbe mfupi wa maandishi unaotumwa kwenye simu yake au atapatiwa karatasi maalumu iliyochapishwa kwenye mashine ya kutolea tiketi.

- **ABIRIA** tumia Tiketi Mtandao, Rahisisha Maisha
- Ingia Playstore/Appstore katika simu janja
- Pakua Tiketi Mtandao kisha fuata maelekezo
- Nunua tiketi bila kwenda kituo cha mabasi
- Usikubali kununua tiketi iliyoandikwa kwa mkono
- Epuka kero za wapigadebe
- Pata uhakika wa safari yako
- Epuka kugonganishwa nafasi ndani ya basi
- Okoa gharama za kwenda kwenye ofisi ya mtoa huduma kununua tiketi

LATRA kwa Usafiri Bora na Salama

